

СЕКЦІЯ « ЕКОНОМІКА »

Підсекція актуальних проблем обліку, аналізу і аудиту на сучасному етапі розвитку

УДК 657.422.1

ФАКТОРИНГОВІ УГОДИ В ОБЛІКУ ПОСТАЧАЛЬНИКА

Н. В. Дутова, М. Д. Михайлова

У сучасних економічних умовах на вітчизняних підприємствах усе частіше виникають кризові явища через відволікання коштів із господарського обороту. Причиною цього є неефективність та низький рівень менеджменту дебіторської заборгованості. Несвоєчасне погашення заборгованості часто приводить до недостатності оборотних коштів у постачальника, що в свою чергу може стати результатом зниження конкурентоспроможності підприємства і негативно вплинути на його подальший розвиток. Поширення факторингу в Україні стримується більшим поширенням передоплати, аніж комерційного кредитування покупців, а також відсутністю чіткої облікової моделі відображення даного виду послуг, що й робить дану тему актуальною.

Проблеми відображення факторингових операцій у бухгалтерському обліку розглядали О. Г. Веренич, Р. Є. Грачова, О. В. Фартушняк, І. Ю. Пасічник, Н. С. Струк, Є. С. Сурніна, Н. П. Кузик та інші дослідники. Та досі серед вчених не існує єдиного підходу до відображення факторингу у бухгалтерському обліку постачальника продукції (товарів, послуг).

Метою даної роботи є дослідження методики відображення факторингових операцій у бухгалтерському обліку постачальника, розробка та обґрунтування оптимальної облікової схеми факторингових послуг.

Факторинг є запорукою ефективного управління заборгованістю покупців та замовників. Він представляє собою комплекс фінансових послуг, які надаються факторинговими відділами банків та спеціалізованими факторинговими компаніями клієнтам, які продають свої товари та послуги на умовах відстрочки платежів, і який представляє собою фінансування поставок шляхом купівлі права вимоги дебіторської заборгованості, адміністрування дебіторської заборгованості покупців і замовників, а також страхування кредитних ризиків за певну плату, визначену договором факторингу. В українському законодавстві факторинг відноситься до фінансових, банківських, а саме кредитних послуг.

Відображення факторингових операцій в обліку має велике значення для бухгалтерів, особливо, якщо підприємство активно користується даним видом послуг. Неякісне ведення бухгалтерського та податкового обліку операцій факторингу може стати причиною викривлень у фінансовій та податковій звітності підприємства.

У практичній діяльності з метою бухгалтерського обліку прийнято розділяти факторинг з правом регресу й без права регресу, що зумовлено необхідністю відображення на рахунках бухгалтерського обліку зобов'язань постачальника в разі

непогашення боргових вимог дебітором. Пропонується дані зобов'язання відображати на позабалансових рахунках:

- 1) 042 «Непередбачені зобов'язання» [3,5];
- 2) 05 «Гарантії та забезпечення надані [8, 9]».

У науковій літературі існує декілька підходів до відображення факторингу, для чого пропонуються наступні рахунки:

- 733 «Інші доходи від фінансових операцій» (дохідно-витратний принцип) [4];
- 681 «Розрахунки за авансами виданими» [9];
- 685 «Розрахунки з іншими кредиторами» [1];
- 607 «Отримане фінансування за договором факторингу» [8];
- 377 «Розрахунки з іншими дебіторами» [6].

Витрати за факторинговими операціями дослідники рекомендують відображати на наступних рахунках:

- 949 «Інші витрати операційної діяльності» [3,5];
- 92 «Адміністративні витрати» (витрати на оплату фінансування); 951 «Відсотки за кредит» (витрати в частині комісійних відсотків) [1];
- 952 «Інші фінансові витрати» [4,6,9].

Слід зауважити, що Інструкцією про застосування Плану рахунків не передбачено кореспонденцію рахунків 37 «Розрахунки з різними дебіторами» і 95 «Фінансові витрати» [2]. Для обліку витрат, до яких відносяться відсотки за користування залученими коштами із використанням факторингу та плата за факторингове обслуговування, доречно застосовувати рахунок 952 «Інші фінансові витрати». Згідно із вищенаведеною Інструкцією на цьому рахунку обліковуються витрати, пов'язані із залученням позикового капіталу, зокрема витрат, пов'язаних з нарахуванням відсотків за договорами кредитування (крім банківських кредитів).

За своєю сутністю факторинг є фінансуванням, тому з метою спрощення обліку, доречно відобразити заміну кредитора наступним чином: Дебет 685 «Розрахунки з іншими операціями» Кредит 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками». У таблиці 1 представлено оптимальну схему відображення факторингових операцій.

Таблиця 1

Основні бухгалтерські проведення з відображення факторингу

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Реалізовано продукцію	36	70
2.	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ	70	641
3.	Відображено переуступлення права боргових вимог	685	36
4.	Отримано фінансування від фактора у розмірі 70-90 % від суми поставки	311	685
5.	Нарахована винагорода факторові	952	685
7.	Здійснено остаточний розрахунок за факторингом	311	685

Виникає питання про вплив здійснення факторингових операцій на оподаткування постачальника. У постачальника-платника ПДВ на дату відвантаження виникає податкове зобов'язання з ПДВ, яке не змінюється внаслідок відступлення боргових вимог, і жодних коригувань у податковому обліку не відбувається, тому що відповідно до пп.196.1.5 Податкового кодексу України факторингові операції не є об'єктом оподаткування ПДВ [7]. Тож, податкове законодавство не містить порядку оподаткування факторингу.

Таким чином, факторинг відіграє важливу роль в економічних відносинах між контрагентами та виступає альтернативою банківського кредиту. Через існування великої кількості різних облікових варіантів у науковій літературі, підприємствам слід чітко визначати методiku обліку операцій факторингу в своїй обліковій політиці.

Література

1. Зеленіна О. О. Бухгалтерський облік факторингу як елементу позикового капіталу підприємства / О. О. Зеленіна // Вісник ЖДТУ № 4 (54). – 2010. – С. 78–81.
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: за станом на 24.07.2015 р. / Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
3. Копанська І. П. Відступлення права вимоги при банкрутстві боржника / І. П. Копанська // Головбух. - № 16 (639). – 2009. – С. 11–13.
4. Міжнародний факторинг в Україні: обліково-аналітичний аспект [Електронний ресурс]: / В. І. Кузь. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/6-2015/173.pdf>
5. Омеляненко Т. В. Особливості обліку факторингу з правом регресу / Т. В. Омеляненко // Бухгалтерський облік і аудит – № 2 – 2010, С. 19–23.
6. Особливості обліку факторингових операцій [Електронний ресурс]: / Н. П. Кузик. – Режим доступу: [http://irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/nvnau_econ_2013_181\(3\)_25.pdf](http://irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/nvnau_econ_2013_181(3)_25.pdf).
7. Податковий кодекс України: за станом на 25 березня 2017 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. - № 13-14, № 15-16, № 17. – Ст. 112.
8. Струк Н. С. Фінансово-облікове забезпечення факторингових партнерських угод в Україні / Н. С. Струк // Вісник нац. ун-ту «Львівська політехніка»: зб. наук. праць. – 2009. – № 647. – С. 221–228.
9. Фартушняк О. В. Деякі аспекти відображення факторингових операцій в обліку / О. В. Фартушняк, І. Ю. Пасічник Деякі аспекти відображення факторингових операцій в обліку // Економіка розвитку. – 2008. – № 2(46). – С. 67-69.

УДК 338.2

КОНЦЕПЦІЯ БАЗОВОГО ДОХОДУ: СВІТОВИЙ ТРЕНД ТА ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ

Л. Л. Гевлич

Під базовим доходом розуміють безумовну виплату кожному громадянину гарантованого мінімуму грошового забезпечення з боку держави або органу місцевого самоврядування. Концепція базового доходу з різних успіхом обговорюється європейською спільнотою з XVI ст. і до сьогодні, а заснована у 1986 р. BIEN (Європейська мережа основного доходу) пропагує її через тлумачення та інформування суспільства.

Метою дослідження є розгляд адекватності ідеї базового доходу викликам вітчизняної економіки та суспільства.

На протязі понад п'яти сторіч адепти концепції змогли обґрунтовано розвінчати міф про миттєвий колапс суспільства при введенні базового доходу через небажання